

Rektori tanévzáró beszéd

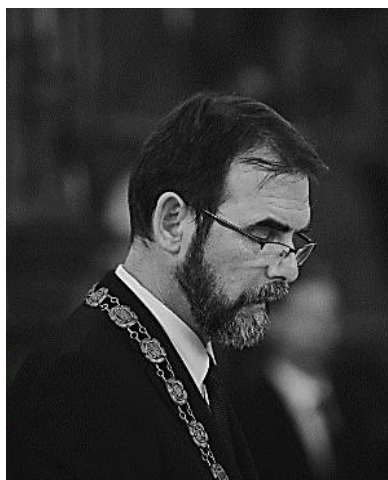
Nagytszeteletű Egyházi Képviselők, Nagytszeteletű Tanárok és Tanárnők!
Nagytszeteletű jubiláló Lelkipásztorok és Tiszteletes Ifjúság!
Kedves Vendégeink!

A járvány két esztendeje után ez az első alkalom az akadémiai közösség számára, amikor évzáró ünnepélyünket ismét a megszokott helyen, dísztermünkben tudjuk megtartani. Ez azt jelenti, hogy az elmúlt két évet meghatározó és az egész világot eddig nem tapasztalt helyzetbe hozó koronavírus-járvány enyhülőben van, illetve megtanultunk együttélni vele. Istennek hála, a KPTI akadémiai közössége hiánytalanul élte túl a járványt, és visszatérhettünk akadémiai ünnepségeink állandó helyszínére is.

Beszédem alap gondolatául Pál apostol Rómaiakhoz írt levele 8. fejezetéből választottam ki a 31. vers jól ismert kérdését: *Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?* És hadd válaszoljunk erre a kérdésre Bethlen Gábor szavaival: *Senki! Bizonyára senki nincsen!* Tegyük mindezt azért, mert az elmúlt tanév nem volt szokványos. Az őszszel hosszas mérlegelés után döntöttünk úgy, hogy a tanévet jelentéti oktatásban kezdjük el. Erre minden lehetőség adott volt. Egyrészt már volt másfél évnyi tapasztalatunk az online oktatás terén, és minden előírást betartottunk annak érdekében, hogy a legkisebb mértékre csökkentsük a fertőzés lehetőségét; másrészt az oktatók, az adminisztratív személyzet és a teológiai hallgatók 98%-a beoltatta magát. Tehát amennyire csak lehetett, védekeztünk a koronavírus ellen, de még így sem voltunk teljes biztonságban. A tanév első hónapjaiban több tanár és diák is átesett a fertőzésen, de szerencsére senkinek nem lett komolyabb baja.

A koronavírus-járvány és az idén februárban kirobbant háború ellenére gazdag, eseménydús tanévet zárhatunk, ugyanis több olyan esemény is történt, amelyek a következő években is meghatározzák intézetünk életét. Ezek a következők voltak.

1. Az egyik legfontosabb esemény a 2021. november 23–26. között lezajlott minőség-ellenőrzés volt, amely rendkívüli előkészítést igényelt a KPTI részéről. Ezt az előkészítő munkát Balogh Csaba dékán, Rácz Levente gazdasági igazgató és Czirmay Anikó főtitkár végezte el a rektor koordinálásával. Balogh Csaba nemcsak a szükséges dokumentumok előkészítésével foglalkozott, hanem a régóta esedékes szabályzatok revideálását is elvégezte. A minőség-ellenőrzés során a bizottság egyszerre vizsgálta a KPTI törvényes működését, valamint az alapképzés minőségét. A vizsgálat hibrid módon történt: a bizottság online végezte el az ellenőrzés jelentős részét, az ellenőrzés utolsó napján pedig a helyszíni kiszállás alatt is meggyőződtek az oktatás minőségéről. Az intézet minden tevékenységére kiterjedő vizsgálat során a bizottság megállapította az intézet erősségeit,

ugyanakkor azt is jelezték, hogy melyek intézetünk tevékenységének azon vonatkozásai, ahol további jobbításokra van szükség.

A Romániai Felsőoktatás Minőségét Biztosító Ügynökség december végén értékelte ki minőség-ellenőrző bizottság részletes jelentését, és döntése értelmében a KPTI a legmagasabb fokozatot érdemelte ki: magas fokú bizalommal tekintenek intézetünkre. E minősítés birtokában vághatunk neki a következő öt esztendőnek, tudva azt, hogy az állami törvények szerint intézetünk alapvetően megfelel az állami elvárásoknak, és teljesíti azokat a követelményeket,

amelyeknek alapján a romániai egyetemek működhethetnek. A minősítés viszont nem azt jelenti, hogy hátradó lehetünk, ugyanis a vizsgálat részletes jegyzőkönyvébe is bekerült, és mi magunk is tudjuk, hogy több olyan követelménynek is meg kell felelnünk, amelyeknek eddig nem tettünk teljesen eleget.

2. A másik nagyon fontos esemény a Pro Bono Publico egyetemi konzorcium létrejötte volt. Erdélyben három magyar magánegyetem (tulajdonképpen egyházi alapítású egyetem) működik: a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztén Egyetem. Eddig a három magyar magánegyetem inkább csak felszínes kapcsolatokat ápol, amelyek legtöbbször az oktatók közti szakmai kapcsolatokban merültek ki. Most jött el annak a felismerésnek az ideje, hogy erőinket egyesítve szoros együttműködésben szükséges emelnünk képzéseink színvonalát. Az együttműködési szerződés, az úgynevezett konzorciumi alapító okirat aláírására 2022. január 19-én kerül sor. Ezzel az együttműködéssel három fontos dolgot lehet megvalósítani: 1. A három egyetem szövetsége jobban tudja érvényesíteni a független magyar felsőoktatás érdekeit Romániában és Magyarországon is. 2. A konzorcium lehetőséget nyújt a tanulmányi együttműködésre, ugyanis a kölcsönös felajánlások révén megvalósulhat a konzorciumon belüli áthallgatás, amelytől a képzés színvonalának emelkedését várjuk. 3. Az együttműködés esélyt ad a közös doktorképzés indítására is. Jelenleg egyik egyetemnek sincs doktorképzése, amelyre viszont égető szükség lenne, ugyanis egyre nagyobb az érdeklődés ez iránt; másrészt minden minőség-ellenőrző bizottság szóvá teszi a doktorképzés hiányát. A jelenlegi hatályban lévő törvények, előírások megengedik, hogy a konzorciumba tömörült egyetemek közösen indítsanak doktori iskolát. Ez olyan lehetőség, amely nemcsak a KPTI, hanem a másik két egyetem számára is derűre ad okot, ugyanis a doktori iskolákra vonatkozó előírások olyan mértékű háttér-

adminisztrációt és tudományos intézményrendszert írnak elő, amelyet külön-külön csak rendkívüli szellemi és anyagi erőfeszítések árán lehetne megvalósítani. A konzorciumba tömörülő egyetemek viszont ennek terhét arányosan elosztva zárkozhatnak fel az állami intézmények mellé ebben a tekintetben is. Reményeink szerint a jövő évben kerülne sor a doktori iskola elindítására.

3. A harmadik olyan esemény, amely nemcsak az éppen folyó tanévre vonatkozik, hanem az elkövetkezendő tan éveket és azok tudományos megítélését jobbítja, az az együttműködési szerződés volt, amelyet az Egyetemi Műhely Kiadóval kötöttünk meg. A jelenlévők többsége tudja, hogy a KPTI-hez köthető két tudományos folyóiratot, a *Református Szemlét* és a *Keresztény Magvetőt* a korábbi tanév folyamán sikerült akkreditáltatnunk a romániai Nemzeti Tudományos Kutatási Bizottság által, és megszereznünk az elérhető legmagasabb besorolást. Ezáltal tudományos lapjaink elismertté lettek, és a bennük közölt tanulmányok tudományos besorolása is jelentősen megnövekedett. Ez azért fontos, mert a teológiai tanárok tudományos teljesítményének elismerése nagy mértékben függ attól, hogy milyen besorolású tudományos folyóiratokban publikálnak. Ez az akkreditáció viszont már vonzóbbá teszi a publikálást e két lapban. Ennek a folyamatnak van még egy kevésbé ismert, viszont annál fontosabb vonzata. A jelenlegi romániai tudományos publikálási előírások a külföldön kiadott tanulmányokat és monográfiákat javadalmazzák. Viszont úgy gondolom, és hiszem, hogy velem együtt sokan mások is ezen a véleményen vannak: ha tudásunkat nem tesszük elérhetővé a közegyház számára, és semmiféle felelősséget nem vállalunk a közegyházért, akkor – Pál apostolt parafrázálva – hiábavaló a mi tudományunk.

Nos, a tavalyi akkreditációs folyamat során a KPTI kiadóját nem tudtuk akkreditáltatni, ugyanis nem adunk ki elég könyvet ahhoz, hogy egyáltalán benevez-

hettük volna az elismertetési folyamatra. Ezért volt szükség arra, hogy az Egyetemi Műhely Kiadóval kössünk együttműködési szerződést. Ez a kiadó ugyanis a teológiai tudományterület tekintetében is rendelkezik a szükséges akkreditációval, és így a kettős kiadásban megjelentetett monográfiák, tanulmánykötetek, szövegkiadások vagy fordítások értéke duplája lesz, mintha csak a KPTI adta volna ki azokat. A pontértékek növekedése természetesen nem befolyásolja a tartalom minőségét, de sokat segít abban, hogy a teológiai tanárok publikációi, legyenek azok akár tanulmánykötetek vagy monográfiák, megkaphassák a tanári teljesítmény elismeréséhez szükséges pontszámokat, és nem utolsósorban ahhoz is, hogy megfelelő publikációs lehetőségek álljanak a majdani doktori iskola oktatói és hallgatói rendelkezésre.

4. A negyedik olyan esemény, amely szintén nem csak erre a tanévre vonatkozik, a minősítő vizsga visszaállítása volt. A korábban alapvizsgának nevezett minősítés a bolognai rendszerre való áttérés nyomán szűnt meg másfél évtizeddel ezelőtt. Az elmúlt évek tapasztalatai viszont azt mutatták, hogy erre a minősítésre rendkívül nagy szükség van. Ugyanis voltak olyan teológiai hallgatók, akik tanulmányi szempontból eleget tettek a követelményeknek, de magatartásuk, habitusuk nem felelt meg a lelkipásztorral szemben támasztott elvárásoknak. Ezért a tanév folyamán, miután tanulmányoztam a magyarországi testvérakadémiák ilyen vonatkozású gyakorlatát, minősítő szabályzatot állítottam össze, amelyet a KPTI testületei elfogadtak.

A minősítő vizsga visszaállításától azt reméljük, hogy a lelkipásztorképzés ezentúl nemcsak a teológiai tudományokban való előrehaladásra terjed ki, hanem a teológiai hallgatók magatartásának, a közösségi munkában való szerepvállalásának vizsgálatára is. Annak is tudatában vagyok, hogy még ez sem jelenti azt, hogy azok a teológiai hallgatók, akik tanulmányaik végeztével lelkipásztorokká lesznek, mindenben megfelelnek az elvárásoknak, de biztos vagyok abban: a habitusvizsgálat hozzájárul ahhoz, hogy alkalmasabb hallgatókat bocsáthassunk ki a lelkipásztori szolgálatra.

A KPTI tudományos élete

Az elmúlt tanévben a KPTI több tudományos rendezvénynek is otthont adott. Az első nagyszabású tudományos rendezvényre 2022. március 24–25-én került sor. A *Tavaszy Napok* nevű seregszemlét az intézet rendszeres teológiai tanszéke és a Doktorok Kollégiumának Rendszeres Teológiai Szekciója szervezte. Az ötlet és a kivitelezés egyetemünk professzorától, dr. Visky Béla Sándortól származott. Tervei szerint nem egyedi alkalomról van szó, hanem évente sorra kerülő tudományos rendezvénysorozatot kíván alapítani. A *Leborulva, nyitott szemmel* című konferencia abban is sikeresnek bizonyult, hogy a Kárpát-medencéből

28 szakember jelentkezett előadás tartására. Külön örömmre adott okot, hogy két teológiai hallgatónk és egy frissen végzett lelkipásztor is tartott előadást. Visky Sándor Béla professzor összegyűjtötte az elhangzott előadásokat, és abból tanulmánykötetet szerkeszt. A KPTI nevében csak biztatni tudom a rendszeres teológiai tanszéket, hogy minden évben szervezze meg a konferenciát. Ugyanis ez ad lendületet a teológiai tudományok műveléséhez, segítséget nyújt a közegyházi kérdések megoldásához, és nem utolsósorban ez is eszköze az utánpótlás kinevelésének.

A másik nagyszabású konferencia, amely a KPTI égisze alatt került megszervezésre, 2022. május 19–20 között zajlott. *Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról* című, VII. egyháztörténeti konferenciát az egyháztörténeti tanszék professzoraként szerveztem. Az eddigi konferenciáktól eltérően az idei témakör az oktatás, tanítás volt, megemlékezve a gyulafehérvári–nagyenyedi kollégium 400 éves fennállásáról. A felhívásra negyvenegy előadó jelentkezett a Kárpát-medencéből, akik a Nagyenyeden tartott tudományos ülészen három párhuzamos szekcióban tartották meg színvonalas előadásukat. Ezúttal is megtartottuk az egyháztörténeti konferenciák esetében már-már hagyománnyá vált szokást: négy teológiai hallgató is bemutatta kutatásai eredményeit. A tudományos rendezvény védnöke és támogatója az Erdélyi Református Egyházkerület volt.

A KPTI gyakorlati teológiai tanszékének eredetileg az idén májusban lett volna konferenciája, de mivel egybeesett volna a Református Egységnappal, dr. Kiss Jenő professzor szeptemberre halasztotta a konferenciát.

A teológiai tanárok elmúlt tanévi tudományos eredménye jónak mondható, bár még mindig nem értük el azt a szintet, ami a járvány előtt volt. Az elmúlt tanév folyamán négy könyv született a KPTI tanárainak tollából. Ebből egyet jegyez dr. Kovács Sándor, az unitárius egyháztörténeti tanszék docense, aki az erdélyi unitáriusok történetét foglalta össze *Lapozgató* címmel a KPTI kiadójának gondozásában. Dr. Papp György, a nyelvi lektorátus oktatója angol nyelvű könyvet adott ki *In aetatum confiniis* címmel. A könyvet a szegedi JatePress adta ki.

Dr. Adorjáni Zoltánt *Az Írás bűvöletében* című tanulmánykötettel köszöntöttük 65. születésnapja alkalmából. A kötet szerkesztői dr. Balogh Csaba és én magam voltunk. A terjedelmes kötet, amely több mint 800 oldal, a pályatársak és tanítványok köszöntötték Adorjáni Zoltánt. A másik tanulmánykötet, amely ugyancsak a KPTI kiadójánál jelent meg, a napokban bemutatott *Praeceptor historiae ecclesiasticae* címet viseli. Ezzel a kötetel köszöntöttük dr. Buzogány Dezsőt 65. születésnapján. A 720 oldalas kötetben a tanítványok és pályatársak negyvenhat tanulmánnyal tisztelgettek Buzogány Dezső munkássága előtt. A tanulmányok száma elmarad a korábbi években publikáltak számától, de ettől függetlenül megállapítható, hogy a teoló-

giai tanárok által határon túl és határon belül publikált tanulmányok minősége megfelel az elvártaknak.

A tudományos konferenciákon való részvételben oktatóink már jobban jeleskedtek, annak ellenére is, hogy a tanév első felében a járvány miatt nagyon sok konferencia elmaradt. Oktatóink különböző konferenciákon vettek részt külföldön és belföldön. Ezek közé tartoznak a teljesség igénye nélkül a Doktorok Kollégiumának ülései, a Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia, a Magyar Ókortudományi Konferencia, az Imago Dei, a Kelet-Európai Protestáns Teológiai Központ (ZETO) rendezvénye, a KPTI két nagykonferenciája, illetve sok más tudományos konferencia.

Tanáraink mindig elkötelezettek voltak a közegyház iránt. Oktatóink számos előadást tartottak egyházmegyei lelkésztovábbképző tanfolyamokon és egyéb gyülekezeti alkalmon, mint ahogy számos alkalommal vállaltak felkérésre igehirdetési szolgálatot is.

Külön öröm a KPTI számára, hogy márciusban sikerült megtartani a tavaly novemberre tervezett, de a járvány miatt megghiúsult országos lelkésztovábbképző tanfolyamot. A nagy érdeklődés mellett megtartott lelkésztovábbképző tanfolyamról szóló visszajelzések pozitívak voltak, és ez arra biztat, hogy a jövőben is szervezzünk hasonló továbbképzőket.

A KPTI oktatói

A 2021–2022-es tanévben a KPTI-nek 14 főállású és egy társult oktatója volt: 4 professzor, 3 előadótanár, 6 lektor és 1 asszisztens. Emellett az oktatást további 17 óraadó tanár segítette.

Mint látható, a tanári kar összetétele nem változott. Két fontos dolgot azonban hadd emeljek ki. Adorjáni Zoltán, az újszövetségi tudományok professzora 2022 novemberében töltötte be a 65. életévét. Adorjáni Zoltánt 1991 őszén választották a KPTI adjunktusává, ahol héber és görög nyelvet, újszövetségi szentírásismeretet, bibliKateológiát és körtörténetet adott elő. Doktori címet Debrecenben szerzett 2005-ben. Az elmúlt három évtizedben Adorjáni Zoltán neve egybeforr az egyházi sajtó nevével, ugyanis hol szerkesztőként, hol főszerkesztőként, hol munkatársként igazgatta számtalan egyházi lap útját. Tudományos tevékenysége szerteágazó, a ma élő tudós teológusok közül neki van a legterjedelmesebb publikációs listája. Szerény, inkább a háttérben maradó magatartása csalóka, ugyanis ez nem a munkától való elhúzódnást jelenti, hanem az egyházért végzett munka elsőbbségét. Egy évtizeden át a KPTI dékánja volt. Ebben az időszakban kellett újra törvényessé tenni az erdélyi protestáns lelkészképzést, és olyan feladatokat is meg kellett oldani, amelyeket az előző vezetés elmulasztott.

Adorjáni Zoltán szerencsére nem hagy itt bennünket, noha elérte a nyugdíjazási kort. A KPTI felkérésére vállalta, hogy a következő tanévben is itt marad köztünk, és mindenki meglegedésére továbbra is ő szerkeszti a két tudományos lapot, a *Református Szemlét* és a *Studia Doctorum Theologiae Protestantist*.

Tisztelt professzor úr, a KPTI nevében hadd köszönjem meg eddigi tevékenységét, munkásságát. és kívánok sok erőt, kitartást a további aktív együttműködéshez.

A másik fontos esemény dr. Buzogány Dezső nevéhez köthető, aki a napokban ünnepli a 65. születésnapját. Buzogány Dezső 1990 őszétől került a KPTI-be oktatóként, és latin nyelvet, valamint protestáns egyháztörténetet adott elő. 1992-ben szerezte meg a doktori címet Budapesten. 2001-ben igazgatótanácsi megbízás alapján a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Karának lett a professzora. Pályafutása során három könyvsorozatot alapított, amellyel megújította az erdélyi egyháztörténeti kutatást és a közlési lehetőségeket. Maga körül egyháztörténeti tudományos kutatóiskolát alakított ki, amelyben a teológiai hallgatók mellett történészek, művészettörténészek és irodalomtörténészek is részt vettek. Ennek az iskolának köszönhetően számottevően nőtt az egyháztörténeti tudományművelés presztízse. Szakirodalmi megvalósításai sorában a forrásfeltárás és forráskiadás mellett jelentős helyet foglalnak el a közelmúlt értékeléséről szóló tudományos közleményei és a latin nyelvből magyarra fordított reformáció korabeli művek tömkelege. Buzogány Dezső professzor sem fog itt hagyni bennünket, tudományos munkáját itt, a KPTI keretében fogja folytatni.

Tisztelt professzor úr, a KPTI nevében kívánok hosszú és boldog életet és sikeres együtt munkálkodást!

Tiszteletes ifjúság!

Az elmúlt tanév ifjúsági élete az újjászerveződés jegyében folyt. Az ifjúság elnöksége mindent megtett azért, hogy megújuljon a teológushallgatók közösségi élete. Ennek jegyében rendszeressé váltak a vasárnapi istentiszteleteket követő kávézások, amelyek lehetőséget nyújtottak a teológiai tanárok és az ifjúság kötetlen légkörben történő beszélgetésére. Ugyanennek a közösségépítésnek a jegyében került sor a vacsoracsatára, a sporttevékenységek megszervezésére, de akár a nyitott ajtók éjszakájára vagy akár az igencsak nagy érdeklődésre számot tartó fórumbeszélgetésekre is. A klasszikus értelemben vett önképzőköri tevékenységet a teológiai szakkör vállalta fel, ahol a diákok a saját kutatásaikról számoltak be a népes érdeklődők körében. Külön illesse köszönet az ifjúságot azért is, mert lelkiismeretesen felvállalta a KPTI népszerűsítését. Megköszönöm az Erdélyi Református Egyházkerület, valamint a KPTI nevében, hogy az ifjúság szinte teljes létszámban részt vett a Református Egység Napjának szervezésében és lebonyolításában.

A KPTI gazdasági helyzete

A KPTI anyagi fenntartása három pilléren áll: a fenntartó egyházak hozzájárulásán, a magyar állam normatív támogatásán és a román államtól kapott fizetéskiegészítésen. A KPTI anyagi helyzete ezeknek a támogatásoknak köszönhetően volt stabil. A 2021 ősztől elkezdődő energiadrágulás viszont nehéz helyzet elé állította intézetünket is, amelyet a kiadások csökkentésével és az egyetemi díjak (bentlakás, étkezés stb.) emelésével próbáltunk ellensúlyozni.

Hálásak vagyunk fenntartó egyházainknak, gyülekezeteinknek, lelkipásztorainknak, hogy támogatásaikkal, adományaikkal lehetővé teszik az intézet jó működését, és biztosítják a lelkipásztorképzés jövőjét. Végül köszönetet mondok minden alkalmazottnak, amiért hűséggel és odaadással tettek meg mindent azért, hogy az intézet olajozottan működjék. Ugyanitt jelentem be nehéz szívvel, hogy a nyáron nyugdíjba vonul a pénztárosunk, Rezi Éva, aki az elmúlt években szívvel és lélekkel dolgozott az intézetért. Kívánok neki a KPTI nevében hosszú, boldog nyugdíjas évtizedeket. Nyugdíjasként is visszavárjuk, hogy vidámságával szebbé tegye napjainkat.

Az elmúlt tanév az újrakezdés éve volt. Mindent megtettünk azért, hogy visszatérjünk a normalitásba, és bízunk abban, hogy gondviselő Istenünk velünk van és velünk lesz az elkövetkező években is.

Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Ezekkel a szavakkal zárom be a 2021–2022-es tanévet.

Istené legyen a dicsőség!

Kolumbán Vilmos József rektor

Krokodil-hála

Iskolázottságunkat tekintve immáron meghaladtuk a tizennyolc évet is. Ballagásról ballagásra pedig egyre „nagyobb betűssé” vált az élet, ami előttünk állt és következett az éppen átléptt küszöb után. Talán ez a legmagasabb küszöb. A most következő talán a legnagyobb betűvel írt ÉLET, amit Isten kegyelméből megélhetünk. Talán már rég vártuk, talán egyáltalán nem, talán fel sem fogjuk. Ezt a sok „talán” szót viszont az Egy Biztos kezébe letéve, neki odaadva állok – és áll jelképesen maga az évfolyam – itt és most.